

Sygn. akt III AUa 1130/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Antonina Grymel (spr.)
Sędziowie	SSA Tadeusz Szweda SSA Lena Jachimowska
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. B. (J. B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 16 kwietnia 2012r. sygn. akt XI U 1353/11

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

/-/SSA T.Szweda /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1130/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 marca 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. poczynając od 1 marca 2011r. zmniejszył wysokość przysługującej J. B. emerytury z powodu egzekucji administracyjnej o 478,90 zł,

tj. 25% świadczenia w kwocie 1.915,61 zł, ustalając jego wysokość – po potrąceniu składki na ubezpieczenie społeczne oraz zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych – na 1.114,31 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i obniżenia potrącenia egzekwowanego świadczenia do wysokości 25% netto świadczenia po odliczeniu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz podatku dochodowego zarzucając, iż decyzja jest niezgodna z postanowieniami art. 139 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na okoliczności przytoczone w zaskarżonej decyzji. Nadto podano, iż przekazywana kwota przekracza wysokość najniższej emerytury wynoszącej od dnia 1 marca 2011r. 728,18 zł.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2012r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił wysokość potrącenia od świadczenia J. B. stanowiącą 25% jego emerytury po uprzednim odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, poczynając od 1 marca 2011r.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż J. B. ma przyznane prawo do emerytury, której wysokość od 1 marca 2011r. wyniosła 1.915,61 zł brutto.

Działając w oparciu o tytuł wykonawczy (wyrok Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 24 stycznia 2003r. w sprawie sygn. akt IV P 864/02) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Tychach dokonał zajęcia świadczeń emerytalno-rentowych ubezpieczonego z tytułu egzekucji roszczeń niealimentacyjnych.

W związku z powyższym zaskarżoną decyzją organ rentowy – z powodu egzekucji administracyjnej – zmniejszył wysokość wypłacanej odwołującemu emerytury o kwotę 478,90 zł, tj. o kwotę stanowiącą 25% świadczenia brutto.

Sąd I instancji podniósł także, iż łączna składka na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 172,40 zł (tj. 148,46 zł składka odliczana od podatku + 23,94 zł składka odliczana od świadczenia), zaś wysokość podatku po zaokrągleniu – 150 zł.

Ostatecznie do wypłaty pozostała kwota 1.114,31 zł, tj. 1.916,61 zł - 478,90 zł - 172,40 zł - 150 zł.

Przechodząc do rozważań Sąd Okręgowy wskazał, iż zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń emerytalno-rentowych oraz dokonywania z nich egzekucji i potrąceń reguluje ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009r., nr 153, poz. 1227).

W myśl art. 139 ust. 1 pkt 5 cytowanej ustawy ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie – po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych – podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141 (określającego część emerytur i rent wolnych od egzekucji i potrąceń), sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne. Odliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie może przekraczać zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (art. 139 ust. 2 cytowanej ustawy).

Natomiast wedle art. 140 ust. 1 pkt 3 powyższej ustawy potrącenia, o których mowa w art. 139, mogą być dokonywane, z zastrzeżeniem art. 141, w przypadku innych egzekwowanych należności – do wysokości 25% świadczenia.

Odnosząc ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny do powołanych wyżej przepisów, Sąd Okręgowy uznał, iż nie budzi wątpliwości, iż odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie, albowiem wysokość potrącenia stanowiąca 25% jego emerytury powinna zostać ustalona przez organ rentowy poczynając od 1 marca 2011r. po uprzednim odliczeniu:

- zaliczki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, tj. kwoty 150 zł oraz
- składki na ubezpieczenie zdrowotne, która nie może przekraczać zaliczki i innych należności z tytułu podatku od osób fizycznych, tj. kwoty 150 zł,

co oznacza, iż powyższe potrącenie powinno zostać dokonane od kwoty emerytury wynoszącej 1.615,61 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł o zmianie zaskarżonej decyzji.

Apelację od przedstawionego orzeczenia wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości.

Powołując się na zarzut naruszenia prawa materialnego, a w szczególności art. 140 ust. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r, nr 39, poz. 535 ze zm.), w brzmieniu nadanym art. 1 pkt 36 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 121, poz. 1264) poprzez niezastosowanie i ustalenie, iż wysokość potrącenia winna być ustalana po uprzednim odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki z tytułu podatku dochodowego od osób

fizycznych, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie – o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu podniósł, iż zgodnie z treścią powołanego art. 140 ust. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość części świadczenia podlegającego egzekucjom ustala się od kwoty świadczenia przed odliczeniem miesięcznej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd nie zastosował powyżej przytoczonego przepisu powszechnie obowiązującego prawa, stąd wydany przez niego wyrok jest wadliwy.

Wykładnia obowiązujących przepisów wskazuje bowiem wyraźnie, iż granice potrąceń ustala się dla wartości brutto, tj. przed odliczeniem miesięcznej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,

a nie jak zrobił to Sąd – dla świadczeń netto.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasłużyła na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 139 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity:

Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), ze świadczeń pieniężnych określonych

w ustawie – po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych – podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141 (określającego kwoty emerytur i rent wolne od potrąceń i egzekucji), sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne – po myśli art. 140 ust. 1 pkt 3 tej samej ustawy – do wysokości 25% świadczenia.

Chociaż powołany przepis istotnie wskazuje, iż przed dokonaniem jakiegokolwiek potrącenia od kwoty świadczenia należy odliczyć składkę na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i inne należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, jak słusznie zarzuca skarżący - wbrew odmiennemu stanowisku Sądu I instancji, nie oznacza to jednak, iż ustalenie wysokości dopuszczalnego potrącenia odnosi się do świadczenia netto.

Zgodnie bowiem z treścią art. 140 ust. 7 powołanej ustawy – wysokość części świadczenia podlegającego egzekucjom, o których mowa w ust. 1, oraz wysokość potrąceń, o których mowa w ust. 4, a także część świadczenia podlegającego potrąceniom, o których mowa w ust. 6 i 6a, oraz ustaloną orzeczeniem sądu, ugodą sądową lub aktem notarialnym procentową wysokość potrąceń ze świadczeń z tytułu należności alimentacyjnych bez wskazania sposobu ich naliczania, ustala się od kwoty świadczenia przed odliczeniem miesięcznej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Skoro zatem w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy, zmieniając kontrolowaną w sprawie decyzję organu rentowego o zmniejszeniu emerytury przysługującej J. B. z powodu egzekucji należności innej niż świadczenia alimentacyjne, ustalił wysokość dopuszczalnego potrącenia od kwoty świadczenia pozostałej po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenie społeczne, istotnie naruszył powołany wyżej przepis prawa materialnego, co czyni apelację organu rentowego w pełni uzasadnioną.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na mocy art. 386 § 1 kpc orzekając jak w sentencji.

/-/SSA T.Szweda /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR